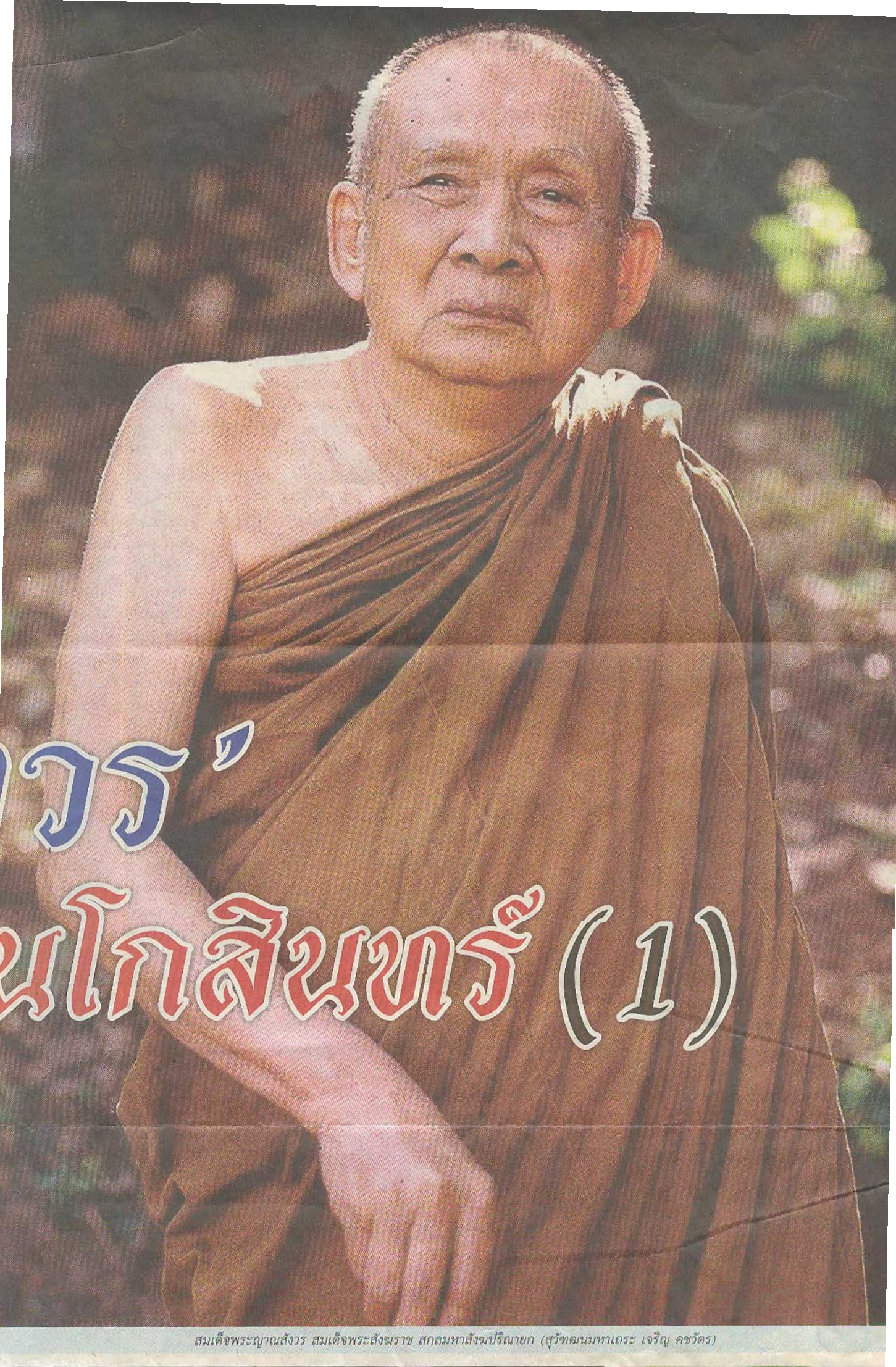

‘บุญคุณสังวร’

แห่งการจรรตมโกสินทร์ (1)

สงฆ์ นโกสินทร์ (1)

น้อยคนนักที่จะทราบ ว่า สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (สวัสด์พนม มหาเถระ เจริญ คชวัตร) แห่งราชอาณาจักรไทย ทรงเป็นประมุขแห่งสังฆมณฑลและปวงพุทธศาสนิกชน องค์ที่ 19 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ที่ทรงได้รับการถวาย ตำแหน่งพระเกียรติยศจาก พระ ดร.เกียวกะ เอ็นจินโจ ประธานสภายุทธผู้นำชาวพุทธ ในนามของพุทธศาสนิกชน 370 ล้านคนทั่วโลก ให้เป็น 'ผู้นำคณะสงฆ์สูงสุดแห่ง โลกพระพุทธศาสนา' (Supreme Holiness of World Buddhism) จากผู้นำชาวพุทธ 32 ประเทศ ณ เมือง เกียวโต ประเทศญี่ปุ่น เมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ.2555 ด้วยเหตุและผลนานัปการ ตลอดพระชนม์ชีพของพระองค์ ที่ทรงบำเพ็ญคุณงามความดีเป็นแบบอย่างของพระ สุปฏิปันโน ครอบงำเป็นประมุขสงฆ์แห่งราชอาณาจักร ไทย ดังในคำประกาศกล่าวไว้ไม่ผิดเลยว่า พระองค์ทรง ได้รับการเคารพอย่างสูงสุด และได้รับการไว้วางใจอย่าง สุดซึ้งจากพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่เต็มเปี่ยมด้วยศรัทธา ว่าทรงเป็นสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก แห่งดินแดนแห่งรอยยิ้ม

“ทรงเป็นผู้สอนพระธรรมคำสั่งสอนของพระสัมมา สัมพุทธเจ้า ให้ทุกคนปฏิบัติธรรม ตั้งอยู่ในพระปัญญา ธรรม และพระกรุณาธรรม ทั้งทรงเป็นผู้นำราชอาณาจักร ไทย ไปสู่สันติภาพและความเจริญรุ่งเรือง นับว่าเป็นแบบ อย่างของสากลโลก”

คำประกาศแห่งเกียรติยศนี้ มิได้กล่าวเกินจริงเลย ดังตอนหนึ่งในหนังสือ 'พระผู้ส้ารวมพร้อม' ที่เล่าถึงพระ จริยวัตรอันงดงามของพระองค์ไว้ว่า เมื่อครั้งที่องค์พระ ไลลามะ เสด็จเยือนราชอาณาจักรไทยหลายครั้งหลายหน ด้วยกัน นับแต่วาระแรก คือเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2510 ได้เสด็จเยือนวัดบวรนิเวศวิหารด้วย ครั้นนั้นองค์ พระไลลามะทรงปรารภกับเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช ซึ่งขณะนั้น ดำรงสมณศักดิ์ที่ พระสาสนโสภณ ว่า สนพระทัยอยาก

“

เจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช
ทรงบอกว่า คนขี้มากี่
ดวงจะพึงเรา ถ้าเราไม่
ให้เขาพึ่งแล้วเขาจะไป
พึ่งใคร พระองค์ทรงมี
เมตตาอย่างนี้”

”

คนโตของข้าพเจ้า” อันแสดงถึงความเคารพนับถือว่าทรง มีต่อกันเพียงไร

หรือดังที่ พระสหายวงศ์วิสุทธิ (อนิลมาน ธมฺมสากิ โย) ผู้ช่วยเลขานุการสมเด็จพระสังฆราช เล่าว่า ในปี พ.ศ.2525 ตอนที่เจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช ได้รับสมณศักดิ์ เป็นพระญาณสังวร พระองค์ก็ทรงแต่งตั้งอาตมาให้เป็น ผู้ช่วยเลขานุการ ตอนนั้นต้องมีการติดต่อบุคคลภายนอก มากมาย มีตั้งแต่กษัตริย์ไปจนถึงคนยากจนที่มาขอปัจจัย ไม่มีข้าพเจ้าจะกินก็มาติดต่อพระองค์ทั้งหมด พระองค์มี

เมตตาเป็นที่ตั้ง

“บางทีอาตมามักจะกินบุคคลที่ดูแล้วไม่น่าประสงค ์ไม่ให้เข้าเฝ้า เช่นว่า คนที่พูดไม่รู้เรื่อง คนที่มีปัญหาด้าน ชีวิตแล้วคุยกันไม่รู้เรื่อง ก็พยายามไม่ให้เข้าไปพบ เพราะ ถ้าไปพบแล้วจะได้ออกมากี่ลำบาก แต่ถ้าพระองค์ทราบ ก็จะไม่โปรดไม่ให้ไป บางทีวันสำคัญคนมาเวียนเทียนมารับ หนังสือ มาถวายพระเครื่อง เจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช ก็ไม่ให้ ไล่ บอกว่า พระพุทธเจ้าท่านมีบาร์มีให้คนถวายพระเครื่อง ได้ไปแลกอาหารสักมือสองมือก็ยังดี คนที่มาพูดไม่รู้เรื่อง พระองค์ก็ทรงฟัง และไม่รับสั่งอะไร เจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช ทรงบอกว่า คนที่มากี่ห้วงจะพึงเรา ถ้าเราไม่ให้เขาพึ่ง แล้วเขาจะไปพึ่งใคร พระองค์ทรงมีเมตตาอย่างนี้”

ส่วนทางด้านอื่นๆ เจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช ก็ทรงมี ความละเอียดลออเป็นอย่างยิ่ง

“ในแง่ของภาษาเวลาติดต่อกับผู้ใหญ่ พระองค์ก็จะ สอนให้ใช้ภาษาให้ถูกต้อง คำราชาศัพท์ตามชั้นชั้นที่มา เข้าเฝ้า การเขียนหนังสือถึงสำนักราชเลขาฯ ถึงคณะสงฆ์ หรือทำจดหมายไปต่างประเทศบ้าง การดู มีไหม มี เหมือนกัน แต่การดู ไม่ใช่การใช้เสียงหรืออาการดู แล น้ำเสียงเปลี่ยนไปนิดเดียวคนใกล้ชิดก็จะรู้ว่าดูแล้ว แต่ ไม่ค่อยเห็น มีบางเหตุการณ์ที่พระองค์ดู แต่เป็นการสอน มากกว่า มีเหตุผล และรับสั่งตามเหตุผล ผล มีกุศโลบาย ในการสอน วิธีการที่ทรงวางพระองค์ทำให้พระในวัดเกรง ยิ่งกว่ากลัวอีก ความที่พระองค์ไม่ดูตรงๆ แต่การรับสั่ง เป็นธรรมะที่เจ็บไปถึงทรวงมากกว่า เป็นคำสอนง่าย ๆ

ดังเช่นวันปาดิโมกข์ หลังปาดิโมกข์ ท่านก็สอนพระ ในวัด หากมีเรื่องอะไรท่านจะปรารภขึ้นมา พระในวัดก็

แล้วจะเขียนหนังสือ พระองค์ทรงมีเมตตาอย่างนั้น"

ส่วนทางด้านอื่นๆ เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวรญาณวิมลญาณมุนี เจ้าอาวาสวัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร ก็ทรงมีความละเอียดลออเป็นอย่างยิ่ง

"ในแง่ของภาษาเวลาติดต่อกับผู้ใหญ่ พระองค์ก็จะสอนให้ใช้ภาษาให้ถูกต้อง คำราชาศัพท์ตามชนชั้นที่มาเข้าเฝ้า การเขียนหนังสือถึงสำนักราชเลขาฯ ถึงคณะสงฆ์ หรือทำจดหมายไปต่างประเทศบ้าง การดู มีไหม มีเหมือนกัน แต่การดู ไม่ใช่การใช้เสียงหรืออาการดู แค่น้ำเสียงเปลี่ยนไปนิดเดียวคนใกล้ชิดก็จะรู้ว่าดูแล้ว แต่ไม่ค่อยเห็น มีบางเหตุการณ์ที่พระองค์ดู แต่เป็นการสอนมากกว่า มีเหตุผล และรับสั่งตามเหตุและผล มีกุศโลบายในการสอน วิธีการที่ทรงวางพระองค์ทำให้พระในวัดเกรงยิ่งกว่ากลัวอีก ความที่พระองค์ไม่ดูตรงๆ แต่การรับสั่งเป็นธรรมะที่เจ็บไปถึงทรงมากกว่า เป็นคำสอนง่ายๆ

ดังเช่นวันป่าติโมกข์ หลังป่าติโมกข์ ท่านก็สอนพระในวัด หากมีเรื่องอะไรท่านจะปรารภขึ้นมา พระในวัดก็จะสะท้อนสะท้อนกันทั้งวัด พระองค์ใช้คำธรรมดา แต่จะสอนให้สำนึกในความเป็นพระ ให้สำนึกในหน้าที่ของตนแต่ละอย่าง แล้วพระทุกรูปก็คิดว่า ท่านรู้ได้อย่างไร เหมือนนิทานที่เล่ากันในตอนเด็กว่า ในหมู่โจร พระราชาบอกว่าเดี๋ยวจะตัดขา ใครเป็นโจรยกมือยกเท้าขึ้น โจรจริงๆ ก็รีบยกเท้าเพราะกลัวจะถูกตัดขา อย่างเช่น เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวรญาณวิมลญาณมุนี เจ้าอาวาสวัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร ให้อาตมาไปตามพระรูปนั้นรูปนี้มาสมัสนั้นเป็นเณร พระก็จะถามว่า มีอะไรเณร ทำให้เณรตาม มีอะไรหรือเปล่า กลับทันทีเลย ทั้งๆ ที่ไม่มีอะไร แม้แต่พระผู้ใหญ่เองก็จะถามว่า มีอะไร ทำให้เณรมาตาม พระองค์มีพระเดชที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของพระคุณ หรือ

คำประกาศแห่งเกียรติยศนี้ มีได้กล่าวเกินจริงเลยดังตอนหนึ่งในหนังสือ 'พระผู้สละรวมพร้อม' ที่เล่าถึงพระจริยวัตรอันงดงามของพระองค์ไว้ว่า เมื่อครั้งที่องค์ทะไลลามะ เสด็จเยือนราชอาณาจักรไทยหลายครั้งหลายหนด้วยกัน นับแต่วาระแรก คือเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2510 ได้เสด็จเยือนวัดบวรนิเวศวิหารด้วย ครั้งนั้นองค์ทะไลลามะทรงปรารภกับเจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวรญาณวิมลญาณมุนี เจ้าอาวาสวัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหารว่า สนพระทัยอยากศึกษาการปฏิบัติสมาธิกรรมฐานแบบเถรวาท เจ้าหน้าที่จัดการรับเสด็จจึงจัดให้เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวรญาณวิมลญาณมุนี เจ้าอาวาสวัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหารนำในการปฏิบัติสมาธิกรรมฐานแบบเถรวาทแก่องค์ทะไลลามะตามพระประสงค์ ณ สำนักสงฆ์แห่งหนึ่ง

หลังจากนั้นองค์ทะไลลามะได้เสด็จเยือนประเทศไทยอีกหลายครั้ง และทุกครั้งจะต้องเสด็จเยือนวัดบวรนิเวศวิหารและทรงพบปะสนทนากับเจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวรญาณวิมลญาณมุนี เจ้าอาวาสวัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร เป็นอย่างดี ในการเสด็จประเทศไทยเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2536 ได้ประทับแรมที่วัดบวรนิเวศวิหาร คำแรกที่องค์ทะไลลามะตรัสทักทายเจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวรญาณวิมลญาณมุนี เจ้าอาวาสวัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหารเมื่อทรงพบกันในวันพระอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหารก็คือ "พี่ชาย

พระ ดร.เกียวเซ เอ็นชินโจ ผู้นำนิกายเนนบุตซุแห่งญี่ปุ่น, องค์ทะไลลามะ ประมุขแห่งศาสนาจักรทิเบต กับ สมเด็จพระสังฆราชแห่งประเทศไทย ณ เมืองเกียวโด ประเทศญี่ปุ่น

ในประกาศถวายตำแหน่งพระเกียรติยศ 'ผู้นำคณะสงฆ์สูงสุดแห่งโลกพระพุทธศาสนา'

พระคากยวงคิสุทธี (อนิลมาน ธมมสากิโย)

อย่างการเรียนการสอน ตัวอาตมาเอง พระองค์ผลักดันให้ไปเรียนปริญญาตรี ปริญญาโท พระองค์มักบอกว่า พระองค์ไม่มีโอกาสเรียน ภาษาก็ต้องเรียนเอง ซึ่งเมื่อคนอื่นมีโอกาสอย่าให้โอกาสพลาดไป"

พระเมตตาของพระองค์แผ่ไปถึงหมาแมวด้วย ดังที่ท่านอนิลมานเล่าให้ฟังว่า สมัยก่อน หมาขี้เรื้อนในวัดเยอะ มีกตม.มาจับ พระองค์เดินในวัดหาหมาไม่เจอ หมาหายไปไหน

"พอพระองค์ทราบว่าคุณกตม.จับไป พระองค์กล่าวว่า จับไปได้อย่างไร หมาก็อาศัยวัด พระก็อาศัยวัด พระจะมีสิทธิมากกว่าหมาได้อย่างไร ทรงให้ไปตามเอาหมาคืนมาที่วัด จะต้องเสียดั่งค้อย่างไร พระองค์ก็บอกให้มาเบิกที่นี่ พระองค์มีเมตตาบอกว่า มันก็อยู่ด้วยกัน ต่างคนต่างอยู่ เขาก็มาฟังวัด เพราะวัดมันร่มเย็น"

นี่คือพระเมตตาอันไม่มีประมาณ ดังในคำประกาศถวายตำแหน่งพระเกียรติยศ 'ผู้นำคณะสงฆ์สูงสุดแห่งโลกพระพุทธศาสนา' อีกตอนหนึ่งที่กล่าวไว้ว่า "ทรงมีพระบารมีแผ่ปกไพศาล ไปทั่วราชอาณาจักรไทย และประเทศพุทธศาสนาทั่วโลก พร้อมมนุษยชาติทุกคน พระศรัทธาที่เปี่ยมพระทัยในพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของพระองค์ที่มีมาช้านาน ได้รับการแซ่ซ้องและเทิดทูนจากพุทธศาสนิกชนทั่วโลก"

● มนสิกุล โอวาทเภสัช ●